І чужому научайтесь,

Й свого не цурайтесь...

Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 177. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 19-го ВЕРЕСНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 19, 1961 No. 177. VOL. LXVIII.

КОНГРЕС ПЛЯНУЄ ЗАКІНЧИТИ СЕСІЮ З КІНЦЕМ ЦЬОГО ТИЖНЯ

КІЛЬКА ВАЖЛИВИХ ПРОЄКТІВ БУДУТЬ НЕВИРІШЕНІ

Вашингтон. — Конгрес приспішує працю, бо плянує в цьому тижні закінчити першу свою сесію. Якщо так станеться, то кілька важливіших урядових законопроєктів не будуть ухвалені, і їх перенесеться на найближчий рік на другу сесію цього Конгресу. Провідник демократичної більшости в Сенаті сенатор із Монтани Майк Менсфілд заявив, що Конгрес зможе закінчити сесію в п'ятницю або в суботу цього тижня. В понеділок Сенат продовжуватиме дискусію над проєктом внеможливити довшу обструкцію в цій Палаті. Менсфілд гадає, що у вівторок 19-го вересня зможе відбутися голосування в цій справі, яке покаже, чи Сенат хоче цю проблему вирішити на цій сесії, чи вона залишиться відкритою до найближчого року. Сенатор Менсфілд гадає, що не буде потрібної більшости в Сенаті, щоб обмежити право сенаторів виголошувати довгі промови, щоб не допустити до ухвалення ліберальнішого законопроєкту про охорону громадянських прав. 18-го вересня Палата Репрезентантів має вирішити справу розброєневої аґенції. Сенат прийняв більшістю 73-ох до 14-ох голосів законопроєкт про організацію роззброєневої аґенції при державному департаменті. Окрема конґресова конференція має вирішити різниці між двома проєктами в справі допомоги закордонові. Сенат прийняв проєкт, щоб видати на цю ціль $4,196,600,000, але Палата Репрезентантів ухвалила тільки $3,657,500,000. Голова Комісії Видатків в Палаті Репрезентантів конґресмен Отто Пессман є противником цього проєкту, і тому не є відомо, як Комісія вирішить цю справу. Так само на труднощі може натрапити і ухвалення проєкту про Корпус Миру, бо конґресмен-демократ із Джорджії Джеймс С. Дейвіс є противником Корпусу Миру, проти якого виступає і конґресмен-демократ Говард В. Смит, який є головою Комісії Правил. На видатки, зв'язані з організацією Корпусу Миру признали $40 мільйонів в Сенаті, і окрема конференція має узгіднити різниці в проєктах. Справу збільшення оплат від поштових посилок, щоб збільшити прибутки державної скарбниці на $520 мільйонів, здається вже погребано на цій сесії, бо Палата відкинула проєкт. Цю справу мають вирішувати аж в найближчому році. Залишається невирішений такий проєкт, як видатки в сумі $3,662,701,000 на публічні роботи, який вже прийняла Палата, а також справа медичної допомоги старшим особам, яка не буде в цьому році вирішена. Конґрес не вирішив ще таких проєктів: створення нового департаменту міських справ, організація Консерваційного Корпусу Молоді, загальна реформа податкової системи. Всі ці проблеми мають вирішувати на другій сесії цього Конґресу.

ЗДА відновили пробні атомові вибухи; вже друга експльозія відбулася в Неваді

Вашингтон. — Комісія Атомової Енерґії повідомила 16 вересня, що ЗДА в Неваді перевели вже другу підземну пробну атомову експльозію, і що того ж дня СССР перевів вже 11 пробну атомову експльозію. 15-го вересня президент Кеннеді повідомив, що ЗДА поновили свої пробні атомові вибухи, і що такий пробний атомовий вибух відбувся вперше від 30-го жовтня 1958 року, коли пробні експльозії добровільно були припинені ЗДА, Англією і СССР внаслідок того, що тоді ж почалися були переговори про контролю, зглядно, заборону атомової зброї. Президент Кеннеді сказав, що він нерадо дав наказ переводити пробні атомові вибухи, але мусів це зробити, бо СССР „без попереднього повідомлення, але з належною і дбайливою підготовою, почав переводити пробні експльозії в атмосфері". Кеннеді підкреслив, що американські пробні експльозії не спричиняють атомової радіяції, бо вони відбуваються не високо в повітрі, як совєтські, тільки глибоко і далеко під землею. Журналісти не були допущені до пробного місця. Вони сподіваються що перший вибух не був сильніший 20,000 тонн вибухового матеріялу ТНТ, це значить, що випробовувана бомба не була сильніша від тієї, яка впала на Ґірошіму в 1945 році. Друга американська пробна експльозія відбулася під землею без небезпечної для людей радіяції, а всі дотеперішні совєтські вибухи були в повітрі і спричинили радіяцію, що розходиться по всьому світі.

В катастрофі літака „Електра" біля Шикаґо згинуло 37 осіб

Шикаґо. — 17-го вересня 37 осіб згинуло в катастрофі літака „Електра" з летунської лінії Нортвест Орієнт, коли той літак стартував летіти до Маямі на Флориді. Машина була в непорядку зараз після того, як летун злетів вгору з летовища. Пільот повідомляв, що „нема контролі", дальших його слів вже не можна було зрозуміти. Одно крило літака понизилося, і літак зачепив за електричні проводи та негайно загорівся. Пасажири були з Мілвокі і Шикаґо, між ними було 5 дітей. Це вже шоста катастрофа літака типу „Електра" впродовж 31-го місяця, хоч ця остання катастрофа не є подібна до попередніх.

В АМЕРИЦІ

• **До Сан Франсіско** вернувся великий білий корабель-шпиталь із аптекою та медичною школою „Надія". Цей корабель від'їхав був із Сан Франсіска 22-го вересня 1960 і вернувся 14-го вересня 1961 р. Він перебував в портах Південного В'єтнаму і Індонезії, де давав лікарську допомогу місцевому населенню, переводячи на кораблі операції і відбуваючи прогульки на сушу. Дві медичні сестри померли внаслідок недуг, а кілька осіб із персоналу треба було відослати до ЗДА, бо не надавалися до праці. Спонзором цієї поїздки була Санітарна Фундація Люди Людям.

• **Колишній віце - президент** Ричард М. Ніксон викликав колишнього президента Гаррі С. Трумана, свого політичного противника, до змагань в грі на фортепіяні. „Коли я не міг його перемогти при виборчій урні, то може я міг би перемогти в грі на піяно", — казав Ніксон. Ніксон сказав, що він має тепер час і може вправляти, тому міг би заграти краще як Труман „Міссурський вальц" (улюблену композицію Трумана), але, на думку Ніксона, Труман краще може заграти твори Чайковського.

• **З Білого Дому** повідомляють, що пані Кеннеді вирішила затримати своїх дітей в Гаянніс Порті аж до половини жовтня, а сама буде доїжджати до Білого Дому, коли цього вимагатимуть її товариські зобов'язання. Пані Кеннеді хоче використати з дітьми „найкращу погоду", яка в цьому часі року буває в Гаянніс Порті.

УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ПАРАФІЯ В ДЖЕРЗІ СИТІ БУДУЄ НОВУ ШКОЛУ КОШТОМ ПОНАД ПІВМІЛЬЙОНА ДОЛЯРІВ

Джерзі Ситі. — Минулої п'ятниці, 15-го вересня, тут в канцелярії пароха місцевої української католицької церкви св. Петра і Павла та новонайменованого декана Ню Джерзі всч. о. Антона Борси підписано контракт на будову нової цілоденної парафіяльної школи, кошти якої виноситимуть понад 540.000.00 долярів. Контракт підписав від імени парафії та за апробатою своєї церковної влади всч. о. А. Борса з будівельною корпорацією Сіґлера з Нюарку. До речі, та сама корпорація в 1928-му році збудувала теперішній будинок гол. канцелярії УНСоюзу і „Свободи" при Ґренд Стріт. За корпорацію підписав її президент Мортон А. Сіґлер, у приявності секретаря корпорації А. Міллера. Приявні при підписуванні контракту були ще архітект Аполінарій Осадца, що виготовив пляни будови нової школи, та гол. предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір і ред. А. Драган. У пізнішій розмові всч. о. Борса інформував, що на будову школи вже зібрано 160.000 долярів, 200.000 долярів можна буде одержати гіпотечної позички, яку, очевидно, також прийдеться сплачувати, а 180.000 долярів повинні скласти громадяни впродовж найближчих десяти місяців, бо в такому періоді має бути закінчена будова школи. Нова школа матиме чотири поверхи, одинадцять кляс та ряд інших приміщень, включно з великою авдиторією, в якій тимчасово міститиметься церква. Парафія контрактово зобов'язана виплачувати будівельній фірмі по 50.000 долярів місячно і не додержання тієї умови автоматично припиняло б будову. Всч. о. Борса переконаний, що громада всеціло піддержить це велике діло для неї та для її майбутнього. Кожна родина повинна пожертвувати на будову школи щонайменше 500 долярів, а поодинокі особи, що працюють, по 300 долярів.

Помер голова Наукової і Астронавтичної Комісії — конґресмен Овертон Брукс

Вашингтон. — 16-го вересня в шпиталі фльоти помер 63-річний конґресмен - демократ із Луізіяни, голова Наукової і Астронавтичної Комісії в Палаті Репрезентантів Овертон Брукс. Минулого місяця він перебув операцію жовчного міхура. В понеділок 11-го вересня занедужав на запалення і пішов до шпиталю на лікування, де й помер. Брукс був конґресменом 25-ий рік. Довідавшися про його смерть, Палата відклала засідання. По його смерті демократи мають в Палаті 262 конґресмени, а республіканці 174. Окремі додаткові вибори виберуть нового конґресмена до Палати. Місце конґресмена Брукса займе конґресмен-демократ із Каліфорнії Джордж П. Міллер, який є сеньйором-демократом в Науковій і Астронавтичній Комісії.

Сотні публіки ентузіястично вітали виступ д-ра Мирослава Антоновича на Союзівці

ВІРА КОТЕЛЕВЕЦЬ — „МІСС СОЮЗІВКА" НА 1962-ий РІК, ВАЛЯ ПОПЕНКО І НАДІЯ КАЧМАР ЇЇ ДРУЖКИ. ДРУЖИНА „ТРИЗУБ" З ФИЛАДЕЛФІЇ ПЕБЕМОГЛА В ЖІНОЧОМУ ВІДБИВАНКОВОМУ ТУРНІРІ

Союзівка, Керґонксон. — Хоч вакаційний сезон уже формально минув, але цього не було видно на цій оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах упродовж минулої суботи і неділі, 16 і 17-го вересня, як там відбувався осінній фестин. Місця для постою автомобілів, як і кімнати в будинках були зайняті й на цілій Союзівці був рух, як у найвищому сезоні. Бо й сонце гріло з тільки дещо послабнутою силою, хоч холодний вітер тільки молодших і відважніших не відстрашив від басейну. Головні атракції фестину відбулися в суботу ввечері під вільним небом біля клюбу „Веселка", де відбувся вечір пісні і живого слова. Програму вечора попередив коротким словом головний предсідник УНСоюзу п. Йосип Лисогір, вітаючи запрошених почесних гостей: дружину колишнього довголітнього гол. предсідника й гол. контролера УНСоюзу покійного Дмитра Капітули, сина кол. гол. предсідника та управителя „Свободи" Семена Ядловського з родиною, пароха Джерзі Ситі й новонайменованого декана Ню Джерзі всч. о. Антона Борсу, всч. от. Двораківського з Пенсилвенії та цілий ряд інших. Крім п. Й. Лисогора, приявні були також заступниця гол. предсідника п-і Анна Герман, гол. секретар д-р Ярослав Падох, що того ж дня повернувся з однотижневого курсу, що відбувся для керівників життьового забезпечення на університеті в Лафаст, Індіяна, гол. касир Роман Слободян та голова Контрольної Комісії д-р Володимир Ґалан. Програму імпрези започаткував веселим живим словом письменник - фейлетоніст Іван Керницький і таким же живим словом закінчив її письменник Микола Понеділок, який був майстром церемонії всього вечора. Головною атракцією імпрези був гостинний виступ співака - соліста видатного музиколога і диригента з Голляндії д-ра Мирослава Антоновича, що перебуває коротко на відвідинах в Америці, беручи участь у міжнародному конґресі музикологів. Своїм могутнім голосом та виконанням цілого ряду пісень, арій та композицій викликав такий ентузіязм серед численної публіки, що його безупину викликала на сцену прохаючи наддатків. Подібно тепло вітала публіка й молоду, надійну співачку Надію Дзораківську. Обидвом солістам акомпаніювала на фортепіяні Марійка Цісик.

Після концерту там же відбулася забава при звуках оркестри Раса Бінерта і під час забави вибір Місс Союзівки на 1962-ий рік. Для жюрі, очолюваного інж. Мироном Лепкалюком, не легка була справа вибрати три найкращі з-поміж багатьох приявних та 15-ох зголошених до участи в конкурсі красунь і вкінці жюрі погодилось, щоб корону Союзівки на 1962-ий рік віддати Вірі Котелевець з Трентону, студентці співу в музичній школі Джуліярда та стипендіянтці тієї школи. Віра Котелевець, активний член „Зарева", недавно репрезентувала школу Джуліярда своїм виступом в радіо і на телевізії в Брюсселі. Її княжнами обрано Валю Попенко, студентку Фешин Інституту з Ню Йорку та Надію Світляну Качмар пластунку і студентку історії в Ратґерсовому університеті з Нюарку. Майстром всієї церемонії, як згадано, був „український Джері Луїс", письменник Микола Понеділок.

Крім згаданих імпрез упродовж суботи й в неділю пополудні відбувся відбиванковий турнір кількох жіночих дружин, переможцем якого вийшла дружина „Тризуб" з Филаделфії.

В неділю перед полуднем в каплиці на лісовій поляні всч. о. д-р Соловій з Ню Йорку відправив для багатьох гостей Службу Божу, закінчуючи нею недільні відправи на цій оселі впродовж вакаційного сезону.

У КОНҐО ЗНИК ЛІТАК ІЗ ГЕНЕРАЛЬНИМ СЕКРЕТАРЕМ ОН ГАММЕРШИЛДОМ

Леопольдвіль. — Радіо з понеділка 18 ц. м. ранку принесло вістку, що зник літак, що ним летів в Конґо генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд, коли вертався з летовища Ндолі в Північній Родезії, де відбув зустріч з катанґським президентом Мойсе Чомбе. За літаком Гаммершилда йдуть розшуки на території Родезії. За вісткою „Ассошіейтед Пресс" Гаммершилд прилетів до Ндолі та разом із Мойсе Чомбе поїхав до віддаленої за 30 миль місцевости Кітве, де вони мали довшу розмову. У тій розмові брав участь також британський високий комісар в Родезії лорд Алпорт. Зустріч Гаммершилда з Чомбе, за тим повідомленням, сталася за посередництвом делегата англійського уряду лорда Лендсдовна, який прилетів до Конґа, та прем'єра Північної Родезії Веленського, який гостро наталврував акцію ОН в Катанзі і заявив свої симпатії до правління Мойсе Чомбе в Катанзі. Змісту наради між Гаммершилдом і Мойсе Чомбе не подано. Безпосередньо перед виїздом Гаммершилда з Леопольдвілю, він конферував з прем'єром Конґа Сирілем Адулею, який ніби заявив свою згоду для проголошення перемир'я в Катанзі та переговорів з Мойсе Чомбе.

П'ятиденні бої в столиці Катанґи Елізабетвілі створили хаотичну ситуацію, в якій трудно було з певністю твердити, хто панує над ситуацією у тому місті та які є цілком виразні цілі воюючих сторін. Конґолійці, ведені білими старшинами і підтримувані білими колоністами, билися проти азійських і європейських вояків в різнонаціональному війську Об'єднаних Націй. Ніхто не міг сказати докладного числа поляглих і ранених. Найбільше схвилювання появилось в Ірляндії, коли наспіли туди вістки про великі втрати, що їх понесла ірляндська формація в Катанзі. Деякі ірляндські газети подали число вбитих ірляндців на 150, всупереч офіційній версії про трьох убитих. Ірляндський міністер закордонних справ Франк Ейкен прилетів затривожений до столиці Конґа та ввійшов в негайний контакт з ірляндцем д-ром Конором Круз О'Брісном, що є керівником місії ОН в Елізабетвілі та який формально є відповідальний за ту зайву війну. Чинники ОН вияснюють, що вони рішили покласти край сепаратизмові Катанґи тому, що лякалися, що центральний конґолійський уряд під натиском своїх лівих членів, яких очолює віце-прем'єр Антуан Ґізенґа, вишле проти Катанґи військо, до якого долучиться ще 6.000-на армія Ґізенґи із Східньої провінції і розпалиться громадянська війна, що її трудно буде опанувати. Тим часом президент Катанґи Мойсе Чомбе, який спершу скрився в англійському консуляті, а потім переїхав до свого, сильно конґолійцями береженого дому, заповів війну військам ОН „до останнього чоловіка й до останнього набою."

Закінчились наради 4-ох західніх міністрів у Вашинґтоні

Вашинґтон. — В суботу пополудні закінчились триденні наради міністрів закордонних справ ЗДА, Англії, Франції і Західньої Німеччини проголошенням короткого і маломовного комунікату, в якому ствердженно згоду названих держав на переговори з Совєтським Союзом „на розумній базі", яка взяла би під увагу „слушні права й інтереси всіх сторін". Всі міністри погодились, щоб „інформаційні" розмови з совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громико перевів державний секретар Дін Раск мабуть вже в цьому тижні, у зв'язку в 16-ю звичайною сесією Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, яка збереться 19-го вересня. Найбільші застереження щодо доцільности розмови з Громиком мав міністер Франції. Ціллю розмови Раска з Громиком є перевірити, чи Совєти готові на таку західньо - східню конференцію в справі Німеччини й Берліну, яка буде стосуватися цілости німецької і може навіть середньо - европейської проблеми, а не тільки совєтської вимоги щодо миру з двома Німеччинами і зміни статусу Західнього Берліну. Під час тривання ц.с. Вашинґтонської конференції західніх міністрів оприлюднено текст листа президента Кеннеді до невтральних країн з недавньої Беоґрадської конференції, врученого президентам Сукарно і Модібо Кейті під час їх візити у Вашинґтоні в минулому тижні. У тому листі президент Кеннеді перестеріг Совєтський Союз проти будь-яких дальших односторонніх актів на терені Берліну, бо вони внеможливили б західньо - східню конференцію. За газетними коментарями, той зворот проти якоїсь нової комуністичної диверсії стосується комуністичного пляну масового виселення східніх берлінців та східніх німців із смуги, що безпосередньо притикає до Західнього Берліну і Західньої Німеччини. Кеннеді приймав західніх міністрів і амбасадорів трьох західньо - европейських країн, що брали також участь у тих нарадах, обідом у минулу п'ятницю, на якому були також віце - президент Линдон Джансон, секретар оборони Роберт С. МекНамара й інші високі американські урядовці.

„Тризуб" перемагає і святкує бенкетом свій чемпіонат ЗДА

Филаделфія, 17 вересня. — В других мистецьких змаганнях сезону футболісти „Тризуба" перемогли переконливо з вислідом 4:0 дружину Польських Соколів з Нюарку, які були в минулому році віцечемпіоном Ам. Футб. Ліґи. Здобуттям воріт поділилися: Абруз, Пеґорер, Манджіні і Яковина. Після змагань Союз Українських Купців і Промисловців м. Филаделфії влаштував бенкет для вшанування футбольного чемпіона ЗДА — „Тризуба". Бенкетом проводив д-р М. Ценко — представник і містоголова централі „Самопомочі". Промови і привіти виголосили: д-р Я. Бернадин від СУКІП, дир. І. Поритко від УККА, В. Сохан від УСЦАК і СУАС та „Свободи", інж. Лев Яцкевич — голова „Тризуба" і О. Яремко — реф. зв'язків „Тризуба". Своєю участю як почесні гості також вшанували „Тризуб" Отці Совітники о. В. Головінський — парох Найставну, о. М. Харина — парох Френкфорду, о. д-р П. Липин — парох Катедри, о. О. Кобрин, д-р Р. Сухий — гол. предсідник „Провидіння", дир. С. Адріянович — представник „Самопомочі" і Кредитівки, Іван Гаврилів — містоголова СУКІП, Дмитро Василащук — гол. радний УРСоюзу й інж. В. Шиприкевич — репрезентант Кредитівки „Самопомочі". Вручення чаш змагунам дружини чемпіонів ЗДА та менаджерові М. Коженьовському і секретареві І. Щупаківському довершили інж. Л. Яцкевич і В. Сохан. В мистецькій частині бенкету виступили з веселими скечами артисти В. Шашарівський, П. Рудакевич і А. Радванський. Переведена серед 130 присутніх гостей бенкету збірка принесла долярів 595.25 на потреби футбольної дружини „Тризуба".

УСК Ню Йорк потерпів минулої неділі поразку 0:3 у своїй другій мистецькій грі цього сезону зі сильним противником „Гунґарія" на Трайборо Стадіоні в Ню Йорку.

КАНЦЛЕР АДЕНАУЕР ВТРАТИВ БІЛЬШІСТЬ У ПАРЛЯМЕНТІ

Конрад Аденауер теперішній канцлер Західньої Німеччини

Людвіґ Ерґард здогадний майбутній канцлер Західньої Німеччини

Бонн. — 85-літній канцлер Німецької Федеративної Республіки д-р Конрад Аденауер, мабуть, втратив персональну владу, не здобувши в недільних парляментарних виборах абсолютної більшости для своєї Християнсько - демократичної партії, дармащо вона залишилась надалі найсильнішою партією у тій країні. Християнські демократи разом із їх паралельною баварською партією християнських соціялістів дістали — на всіх 497 членів нижчої палати парляменту — 241 мандат, себто 45.2% голосуючих, в противенстві до 270 мандатів і 50.1% голосуючих, що їх осягнули в попередніх виборах в 1957 році. Соціял - демократи здобули 190 мандатів, а Партія вільних демократів 66 мандатів. Однаково соціялісти, як вільні демократи зискали коштом християнських демократів. Тому, що ніодна не має абсолютної більшости, то новий уряд мусить бути коаліційний: із спілки християнських демократів з вільними демократами, або з коаліції всіх трьох названих вгорі найсильніших західньо-німецьких партій. Лідер соціял-демократів, західньо - берлінський посадник Віллі Брандт заявив готовість приступити до широкої міжпартійної коаліції під проводом християнських демократів, але однаково серед цих останніх, як і серед право - центрови вільних демократів нема великого бажання лучитися з соціял - демократами, що їх ці обидві партії підозрівають в нахилах до невтралізму в закордонній політиці та соціялістичних експериментів в національній економіці. Доля самого Конрада Аденауера, мабуть, настільки перерішена, що однаково названий соціялістичний лідер Віллі Брандт, як лідер вільних демократів д-р Еріх Менде заявилися рішуче проти дальшого перебування на канцлерському становирі старого Аденауера, а недвозначно підтримав їх також лідер баварських християнських соціялістів, надзвичайно впливовий міністер оборони в уряді Аденауера Франц Йосиф Штравс. За першим передбачуванням коментаторів, новим канцлером Заідньої Німеччини буде дотеперішній міністер народного господарства д-р Людвіґ Ерґард, міністром закордонних справ Франц Йосиф Штравс, а міністром оборони д-р Еріх Менде, колишній високий старшина. Штравс висловився за якнайшвидшим сформуванням нового уряду з уваги на гостру міжнародну кризу довкола справи Німеччини й Берліну. Сам Аденауер ще не заявився до нових виборів, бо він пішов спати, поки були проголошені остаточні вислідли. Гадають, що приятелі Аденауера переконають його, щоб він сам зголосив бажання перейти в стан спочинку. Закордонна політика Західньої Німеччини не зазнає найменших змін.

Тайфун в Японії убив понад 100 осіб, поранив тисячі

Токіо. — Тайфун „Нансі", що навістив Японію в минулу суботу (в Японії була тоді неділя) залишив на свому шляху почерез густо заселений острів Гоккаідо 93 смертні жертви, що їх число проте значно зросте, бо 50 осіб зникли невідомо де. Коли півтори тисячі осіб віднесли різнородні поранення а сотні тисяч залишились бездомними. Матеріяльні шкоди йдуть у мільйони долярів. Крім острова Гоккаідо тайфун „зачепив" також за високопромисловий острів Гоншу. Найвища натуга вихру сягала 200 миль на годину, пересічна сила вітру була понад 97 миль на годину. Найбільш потерпіло місто Саппоро з 386 мешканців. Потерпіло теж сильно 3 і пів мільйонове місто Осака, де понад 20 осіб були вбитих. 300.000 осіб евакуйовано з залитих водою домів. Зривало дахи, перервано електричні проводи, залито водою канали. В найбільшому у світі місті Токіо вдарено на сполох і заведено засоби охорони, але вітер, що дійшов туди, не переступав сили 31 милі на годину. Знищено 237 мостів, внаслідку чого перервано залізничу комунікацію.

У СВІТІ

• **Два західньо-німецькі військові** ракетні літаки перелетіли в минулому тижні над куснем східньо-німецької території та щасливо приземлились на летовищі Теґель в Західньому Берліні у французькій зоні. Французи притримали летунів і літаки до часу вирішення цієї справи з західньо-німецьким урядом. Цей останній перепросив за порушення східньо-німецької території, але пояснення, що летуни збились з шляху внаслідку сильної мряки не вдоволило комуністів, як і зняли крик, що це були „фашистські шпигуни".

• **Католицька Церква в Китаї** знаходиться в трагічній ситуації — ствердила офіційна заява Ватикану, пояснивши цей стан вірністю і стійкістю китайського католицького духовенства від сільських духовників до єпископів включно, які оперлись впертим намаганням комуно-китайського режиму почавши від 1957 року — створити незалежну від Ватикану „патріотичну" Католицьку Церкву, підчинену комуно-китайській партії.

• **Східньо-берлінська поліція** порозміщувала у віддалі 30-100 ярдів від усіх барикад і застав на вулицях поділеного міста — панцерні авта із скорострілами. Сталось це після успішних двох „проломів" східньо - німецьких втікачів, що вантажними автами пробились крізь застави.

• **Норвежський уряд** збирається евакуювати населення з північних повітів з уваги на небезпеку радіяції внаслідку совєтських атомових вибухів.

• **Філіппінський президент** К. Ґарсія проголосив в цілій країні „стан небезпеки" у зв'язку з катастрофально - поганим збором рижу. Риж на Філіппінах є основою тамошнього харчування. Уряд уповноважений сконфіскувати всі більші скриті запаси рижу, щоб продати його потребуючим людям.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢. Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J

За мир чи „передишку"

Офіційний комунікат Москви про уповноваження міністра закордонних справ Андрея Громика для „виміни думок" з державним секретарем Діном Раском є, так би мовити, першим формальним кроком на довгому й вибоїстому шляху західньо - східних переговорів про таке полагодження нинішньої гострої міжнародної кризи, яке зминуло б війну і не було капітуляцією Заходу. Коли зважити, що Хрущов не знає іншої розв'язки проблеми, як мировий договір з двома Німеччинами і демілітаризація Західнього Берліну з правом східньонімецьких комуністів регулювати його зв'язки з Заходом, то надзвичайно трудно знайти таку плятформу, на яку могли б погодитись обидві сторони. Західні держави проголосили, як „табу" дійсну волю Західнього Берліну і свої права на його терені. Зате в різних деклераціях Захід звертає увагу на те, що коли Совєтський Союз захоче підписати мировий договір з Східньою Німеччиною, то це його справа, і ніхто з цієї причини воювати не буде, тим паче, що насправді папір, підписаний наказодавцем та його лакеєм, не має сутнього значення. Інша річ, коли йде про дальші практичні наслідки такого договору, себто про те, як німецькі комуністи, користуючись протекцією свого патрона, захочуть використовувати свої „суверенні" права.

Ось тут існують різні справи, які Захід ніби готов обговорювати, щоб мати ґарантію, що свобода Західнього Берліну і західні права в ньому не будуть порушені. До цих справ належать: проблема німецько - польських кордонів Одри - Ніси, збросння Західньої Німеччини, проблема неформального, але фактичного визнання Заходом східньо - німецького сателіта, врешті — „очищення" Західнього Берліну від таких установ і організацій, що їх большевики називають вогнищами шпигунської і підривної роботи супроти всіх „соціялістичних" держав. В усіх цих справах Захід ніби готов „миритися", виходячи з того засадничого засновку, що Східня Німеччина і кордон Одри - Ніси це такі реалітети, що їх змінити можна тільки війною, при чому польські кордони, — це окрема проблема. Тому, що не тільки московські большевики, але й чехи та поляки смертельно бояться німецького „реваншизму", західні альянти і самі німці ніби готові розвіяти той страх відповідними деклараціями і ґарантіями власне в пунктах кордону Одри - Ніси, виключення з програми західньо - німецького збросння атомової і ракетної зброї та зліквідування в Західньому Берліні тих станиць і організацій, які найбільше колять очі комуністів.

Таке домовлення ніби підходило б під поняття „почесного миру", в якому обидві сторони „зберегли б обличчя": Москва мала б „мировий договір" із Східньою Німеччиною і нові концесії від Заходу в названих угорі пунктах, а Захід мав би той моральний успіх, що оборонив би мир і дотримав своїх приречень Західньому Берлінові. Інша справа, що навіть таке куце порозуміння пішло б по лінії того совєтського принципу, що про нього говорив сам Дж. Ф. Кеннеді: „що моє, то це непорушне, а що твоє, то про це можна переговорювати". Але невідомо, чи навіть на таке порозуміння погодяться большевики, які вдарили в найвищі тони арогантії і погроз. „Ню Йорк Таймс" звертає теж увагу, що про лінію Одри- Ніси та про справи німецького збросння можна буде говорити тільки тоді, коли в Західній Німеччині прийде новий уряд у вислідї виборів з неділі 17-го ц. м. Тому, мовляв, чотири західні міністри, що в трьох останніх днях минулого тижня відбували конференцію, не могли розглянути всіх можливостей „почесного миру". Ясно також, що тривкий мир з большевиками неможливий і кожне домовлення з ними — це лише „передишка" — до наступного їх наступу і наступної кризи.

50 мільйонів учнів

З початком 1961 - 62 шкільного року З'єдинені Держави Америки досягли рекордової кількости учнів в історії свого шкільництва: майже п'ятдесят мільйонів осіб. До всіх типів шкіл, публічних і приватних, починаючи від дитячих садків і елементарних шкіл до коледжів і університетів включно, вписалося в цьому році 49.300,000 учнів і студентів, в тому числі 35.200,000 до елементарних шкіл, 10.800,000 до середніх шкіл і 4.300,000 до коледжів та університетів. На 184 мільйони населення ЗДА кількість учнів становить більше, як одну чверть.

Наведені числа свідчать про безупинний велетенський ріст американського шкільництва, про те, що охоплює воно своєю системою якнайширші маси населення, забезпечуючи їх загальною освітою і фаховими кваліфікаціями. З цього погляду ЗДА стоять на першому в світі місці, як країна необмежених можливостей також в ділянці виховання. Ще треба додати, що ріст кількости учнів у ЗДА збільшується з кожним роком, що показує кількість учнів у самих тільки початкових і середніх публічних школах, яких було в 1958 році 33.936,000, в 1959 році 35.286,000, а тепер збільшилося до 38.200,000.

Ці числа доводять водночас, що в розвитку свого шкільництва ЗДА випереджують видатно також і Совєтський Союз і заперечують висловлювані деким останніми роками погляди про сповидне відставання ЗДА у цьому відношенні. З такими безпідставними поглядами про відсталість, а то й нижчість американського шкільництва у порівнянні з совєтським пробували виступати не тільки усякі проґресисти, але й видатні американські педагоги, збаламучені совєтською пропаґандою.

Доказом великої переваги ЗДА над Совєтським Союзом може бути порівняння наявних уже і для ЗДА і для СССР статистичних даних з 1959 року. У тому році в усіх публічних школах ЗДА, у початкових, середніх і високих, зареєстровано 38.688,000 учнів. Якщо ж до цього додати кількість учнів католицьких, приватних і інших спеціяльних шкіл, що виносила в 1959 році понад 4.000,000, то кількість усіх учнів в 1959 році треба визначити на кругло 43,000,000. В той же час у Совєтському Союзі кількість усіх учнів в загальноосвітніх, професійно - технічних, середніх спеціяльних і високих школах становила 38.509,000, значить на яких 4 мільйони менше, як у ЗДА. При 209.000,000 населення СССР в 1959 році кількість учнів не творила там навіть однієї п'ятої частини. Цю кількість компартія плянує збільшити до 40.000,000 в 1965 році, значить, навіть тоді Совєти не спроможуться наздогнати ЗДА, де вже в 1961-62 році кількість учнів зросла до 50 мільйонів, — на 6 мільйонів більше як у 1959 році.

Велетенський зріст кількости учнів у ЗДА покладає на федеральний і стейтові уряди, як теж на американські церковні та приватні установи величезні вимоги, зокрема, щодо забезпечення всієї цієї маси молоді потрібною кількістю вчителів — під теперішню пору їх треба на яких три проценти більше, значить, у цілому 1.684.000 осіб — як теж шкільних приміщень, що їх у поточному шкільному році бракуватиме яких 156.000. Все ж таки дотеперішні досягнення ЗДА в цьому напрямку дають усі підстави вірити, що американський уряд і громадянство переможуть усі недостачі, і існуючі трудноці не вплинуть на дальший розвиток шкільництва, зокрема на зріст кількости учнів.

Виховання й освіта є підставою не тільки культурного, але й технологічного розвитку кожної нації. Могутній гін до освіти й науки у З'єдинених Державах Америки забезпечує на довгі десятиліття передову ролю ЗДА також і в ділянці технології, і, послідовно, у політичному розвитку сучасного світу.

Валеріян Остапенко

УКРАЇНСЬКО - РОСІЙСЬКІ ВІДНОСИНИ

Впродовж останніх місяців через щоденник „Новое Русское Слово" (Ню Йорк) відбувається обмін думками в питанні українсько - російських відносин. Цю тему і раніше порушувано на сторінках російської еміґраційної преси, але цим разом помічається дещо нове.

Якщо раніш всі виступи росіян проти „самостійників" майже завжди лишалися без відповіді, то тепер на шпальтах згаданого часопису з'явився опонент, який відверто виступає проти російського великодержавного шовінізму. Можливо, що цей опонент не походить з російських кіл, але фактом залишається, що подібні виступи друкуються в цьому часописі.

Давніше слово „Україна" взагалі рідко зустрічалося в російській еміґраційній пресі. Це слово підмінялося такими термінами, як „Малоросія", „юг Россіі", „провінція", а коли хтось з росіян і вживав слова „Україна", то це вважалося за незнання історії, політичну неграмотність і навіть за національну зраду.

А ось у вищезгаданій дискусії, в довгому циклі дописів, статтей і листів, слово „Україна" вживається навіть не в абстрактному розумінні, а для конкретного окреслення існуючого факту. Майже всі згадані статті і листи друкувалися під заголовком: „Русско - украинские..." або „Украинско - русские отношения".

Очевидно, що інакше й бути не може, бо ж слово „отношения" (відносини) можна вживати лише маючи на думці два і більше окремих понять. Якби Україна і Росія не були окремими поняттями, якби Україна і Росія були те саме — ніхто тоді не міг би й думати про якісь між ними „отношения"...

Оце і є те „дещо нове", що з'явилося в російській еміґраційній пресі.

Але ми не є настільки наївними, щоб повірити в якусь раптову доброзичливість нашого північного сусіда. Це „публічне визнання" слова „Україна" і очевидно того, що під цим словом криється, пояснюється тим незаперечним фактом, що вже цілий світ знає нас, українців, як окремий нарід з власною територією, мовою, культурою. Заперечувати це і далі росіяни вже не можуть, бо в противному разі вони поставили б себе в очах цілого світу в смішне становище...

Згадана вище дискусія не має одної певної лінії. Кожний опонент, відповівши своєму попередникові, тут же порушує інші питання, часом навіть не по суті дискусії. Але основну думку простежити можна — вона ввесь час обертається навколо „проблеми": „віддати чи не віддати Україну".

Розпочалась ця дискусія виступом проти політики російського великодержавного шовінізму, і несподівано цей виступ знайшов своїх прихильників.

Засуджуючи великодержавний шовінізм, як явище шкідливе навіть для самого російського народу, цей, назовімо, перший опонент, у своїх виступах послуговується досить переконливими арґументами. Видно, що він знає історію, розуміє сучасне міжнародне положення і непогано орієнтується в українських справах. Стиль його письма визначається послідовністю, витримкою і культурою слова.

Другий опонент, який виступав в дискусії як оборонець російського імперіялізму, не заставив на себе довго чекати: відразу ж появилися в томуж часописі дописи і листи протесту. Правда, відвертого схвалення політики великодержавного шовінізму майже не було. Цю політику другий опонент старався увесь час якось оправдати, покликаючись при цьому на історичну минувшину, політичну доцільність і якісь „спільні" інтереси України і Росії в майбутньому. Взагалі ж усе, що стосується російського великодержавного шовінізму, другий опонент намагався оминути, як тему, очевидно, невигідну для нього, і ввесь тягар дискусії переносив на український бік. Цим самим оборонці російського великодержавного шовінізму і вони ж запеклі вороги „самостійників" пробують досягнути дві мети. Перша — очорнити українців. Тут згадується часи революції, коли нібито українці своєю сепаратистичною політикою допомагали большевикам, і теперішню діяльність української еміґрації, яка також, мовляв, іде на користь большевикам.

Друга мета — знецінити і заперечити дійсний стан української визвольної справи. Для цього, наприклад, висуваються такі арґументи: Ідея самостійної України — не є українською ідеєю, а є витвором австрійців, німців і ще хто-зна кого. Наддніпрянці, мовляв, взагалі проти відокремлення від Росії і у визвольній боротьбі не брали і не братимуть участи. Все це, нібито, робили самі галичани, а оскільки галичан є лише 7 мільйонів супроти 40 мільйонів наддніпрянців, то і вся визвольна боротьба українців, мовляв, зводиться нінащо. Базуючись на таких „арґументах" один з дискутантів приходить до висновку: нема чого на цю тему навіть дискутувати, а хто хоче — нехай переносить дискусію на сторінки української преси.

Добру відповідь на це все дав перший опонент, але не шкодить до цієї відповіді дещо додати. Поперше, відносно діяльности українців під час революції, яка (діяльність) нібито йшла на користь большевикам, то кому-кому, а росіянам в цій справі належало б мовчати. Хто як не „Добрармія" ген. Денікіна проводила воєнні і політичні акції проти Армії УНР в той час, як ця Армія вела боротьбу проти большевиків. І хіба ж не ті самі денікінці розігнали Кубанську Раду, повісили її голову Рябολова в той час, як кубанське козацтво воювало проти большевиків? Очевидно, що цілість російської імперії для Денікіна була куди важливішою, ніж боротьба проти большевиків. Далі. Під час другої світової війни український народ організував підпілля і збройну силу УПА проти німців і большевиків. Чи можуть росіяни похвалитися чимсь подібним? І нарешті, як заявив один з найвизначніших представників російської еміґрації „Пусть лучше будет большевизм, чем резать живое тело Россіі..."

Отже, всі ті „історичні факти", „арґументи" і „докази", якими росіяни намагаються очорнити українців — були і

(Закінчення на стор. 3-ій)

М. Воскобійник

УКРАЇНСЬКА МОВА В СИРАКЮЗЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

З ростом політичного значення СССР і інших слов'янських країн зайшли значні зміни в ЗДА у справі вивчення слов'янських мов. Потрібно буквально сотень, а то й тисяч фахівців слов'янських мов для високих і середніх шкіл цієї країни. Існують фундації, які відпускають значні засоби для влаштування мовних відділів при університетах і коледжах, для будування спеціяльних навчальних приміщень та для стипендій студентам.

Цю зміну можна простежити, зокрема, на прикладі Сиракюзького університету. Якщо не брати під увагу програми східньо - европейських мов для війська, що існує тут вже понад десяток років, в самому університеті ще недавно викладалося з цих мов лише російську, та й то при відділі романських мов. Два роки тому засновано тут Відділ слов'янських мов. Крім добре поставленого викладання російської мови, розпочато виклади також української й польської. Цього року розпочинаються виклади сербо - хорватської мови, а в наступному році — болгарської і чеської. Закінчується будування спеціяльно великого дому з найновішим устаткуванням для викладання мов. Слов'янський відділ закупив дві великі бібліотеки з славістики, виписує майже всі важливіші періодичні та книжкові видання, що виходять слов'янськими мовами. Зокрема, відділ придбав уже чимало книг із україністики.

Ріст Слов'янського відділу пов'язаний насамперед з іменем керівника цього відділу, проф. К. Л. Довсоном і його найближчими співробітниками. Всі вони досить прихильно поставилися до введення викладів української мови в цьому університеті і сприяють розширенню цих викладів. Проф. Довсон якийсь час слухав лекцій проф. Д. Чижевського та проф. Ю. Шевельова і вже сам став відомою постаттю в славістиці.

Значний вклад в розбудову Слов'янського відділу і Програми східньоевропейських мов зробили також д-р М. Каратсєв, д-р Е. Левін та д-р Я. Гурський. Є тут ще ряд інших добрих фахівців.

Кількість студентів, що вивчають російську мову, швидко зростає і становить уже поважне число. На жаль, дещо гірше стоїть справа з кількістю студентів, що вивчають українську та інші слов'янські мови. На курси цих мов записуються покищо тільки студенти відповідних національних груп, і то в невеликій кількості.

1961 - 62 навчального року в Сиракюзькому університеті викладатимуть два курси української мови: початковий (М. Воскобійник) і підвищений (д-р Я. Гурський). Також є змога брати в рамках предмету „Спеціяльні проблеми східньослов'янських літератур" історію української літератури. Існує можливість викладання в наступних роках ряду інших курсів з україністики. Але все це залежатиме від того, чи будуть студенти.

Як заохотити студентів українського і не-українського походження слухати українські курси — ось головна проблема розвитку україністики в ЗДА (бодай в тих університетах, де вже зроблено перші початки). Головна трудність полягає в тому, як розкрити перед студентами реальну перспективу практичного і професійного застосування знань української мови чи іншого предмету з україністики, щоб це в їх очах оправдувало витрату часу і фінансових засобів на вивчення цих предметів. Не так легко дати вичерпну позитивну відповідь у цій справі, але варто читачам звернути увагу на кілька наступних моментів:

Довготривалі виклади української мови, базовані тільки на сантименті українських студентів до своєї рідної мови, неможливі. Україністика в університеті зможе розвиватися лише тоді, коли студенти, що спеціялізуються в східньоевропейських проблемах по лінії слов'янських мов, загальної славістики, історії, географії, економіки чи політичних наук, в своїй вужчій спеціялізації на ступінь мастера і доктора братимуть українські теми. Таким студентам очевидно необхідне знання мови терену їх спеціялізації. Тож треба заінтересувати американця чи тут родженого студента українського походження брати теми для своїх дисертацій з української тематики.

З швидким ростом політичного і економічного значення слов'янських країн спеціялізація із слов'янських мов чи й з інших гуманітарних дисциплін, що стосуються Східньої Европи, під професійним і матеріяльним оглядом є добрим фахом. Численні урядові установи й аґенції, різного роду інтернаціональні організації, комерційний світ і нарешті багато університетів та середніх шкіл потребують фахівців слов'янських мов. Українська молодь має над іншою не-слов'янського походження американською молоддю ту перевагу, що їхня рідна мова, якщо вони її добре знають, уможливлює відносно швидше опанування інших слов'янських мов, а цим самим і глибшу спеціялізацію в різних ділянках, що стосуються східньо - европейського простору. Це відкриває для молодих людей широкі можливості для особистого росту, контактів і добре оплачуваних становищ. Знання кількох слов'янських мов, а серед них і української, уможливлює особам із нахилом до наукової праці стати після відповідних студій науковцями і викладачами університетів в царині славістики і інших гуманітарних наук.

Спеціялізація із славістики має ще одну добру сторону, якщо мати на увазі бажання, щоб наші діти і внуки мали професійних викладачів української мови в парафіяльних школах, в школах українознавства та в університетах і коледжах. Виклади української мови в згаданих навчальних закладах могли б бути на відповідному рівні і стабільні, якби викладачі могли викладати також інші мови чи якісь інші близькі предмети і цим самим були належно матеріяльно забезпечені. Отож, українські студенти, що готуються на викладачів, мусіли б мати на увазі також потреби української громади у вільному світі.

Вивчення української мови має ще один важливий плюс для тих, що мають намір здобути докторат. Українська мова може бути виставлена родженими тут студентами і тими, що приїхали сюди в молодому віці, як одна з двох чужих мов, що їх докторанти обов'язково мусять здати перед захистом докторату. А це може бути великим полегшенням в докторських студіях для тих, що зможуть виказатися добрим знанням української мови.

Ми зможемо закріпити виклади української мови в університетах, де вже ці виклади почалися, при умові, якщо українські студенти з дальших і ближчих місцевостей там зосереджуватимуться і цим створюватимуть необхідну основу для викладів. В цьому відношенні могли б багато допомогти батьки — найближчі дорадники наших студентів, а також впливові українські громадяни, що позитивними порадами могли б закріпити наші скромні досягнення. Треба було б не розпорошувати, а концентрувати наші зусилля тільки в декількох головних університетах.

САРДАНАС НА КОСТА БРАВА

Сан Фелін. — Наш електротехнік у Парижі любить підкреслювати: „Я — не еспанець. Я — катальонець". Це дивує кожного, мало обізнаного з внутрішніми проблемами Еспанії, але має свої підстави.

Катальонія колись була незалежною державою, як Кастилія, як Араґонія, Ґалісія чи... Португалія, що нею й залишилась. Коли Рішельє спацифікував Прованс, то так само була пацифікована й Катальонія, але в Еспанії комунікація інша, бо географічний рельєф інший. Поодинокі частини Еспанії дуже відмінні, бо ще й тепер лист з Дітройту до Мадриду зайде скорше, як з Мадриду до Сан Феліну. Тому тут такі дешеві телеграми, порозумівання якими також вимагає тижнів. Наприклад, телеграма з еспанського консуляту в Парижі йшла на стіл відповідного урядовця в Мадриді рівно 9 днів, а з Мадриду до відповідного урядовця в Парижі — аж 10! Має це, певно, свій зв'язок з вітрами над Піренеями або температурою кастильської високорівні, але факт залишається фактом.

Це ще малий парадокс, на які багата ця незвичайно приємна й гостинна країна, де нічого не треба брати дослівно і де не слід настоювати на своїх формальних правах. Коли ви, наприклад, маєте зарезервоване місце в поїзді, то це не значить, що ви на ньому сидітимете, бо раніше від вас сіла там якась чорнобрива. Мені доводилось бачити, як такої чорнобривої, що зайняла чуже місце, не підняли ні кондуктор, ні навіть поліцисти. Але... і вона поїхала, і той поїхав, кому належалось зайняте нею місце.

Тут поїзд не мусить відходити і приходити у визначений час. Кондуктор автобуса може за будь-що викинути пасажира, але тільки тоді, коли є певність, що за кілька хвилин його підбере черговий автобус. У готелі ціна вища нормальної, але тільки тоді, коли це сезон і ви готові заплатити більше, інакше вас обслужать якнайкраще й за нижчу ціну. Ви можете заплатити за кімнату з ванною, але не мати взагалі води до вмивання. Але завжди знайдеться вихід з положення, бо Еспанія, країна таких людей, які ще не стали знаряддям машини і важко змагаються за те, щоб здобути хоч примітивні машини для боротьби з ворожою природою. Во вже тисячу літ виганяє їх природа у світи — шукати золота в Африці, відкривати Америку, здобувати Мехіко, не кажучи вже про контрабанду, яка ось-ось умре, бо, завдяки доброму використанню американських позик, країна міняє своє обличчя на наших очах.

Але про техніку й господарство — згодом. Повернімось до людей і до Сарданас, згаданих у наголовку.

Сарданас — це один із тисячі еспанських танків. Танків народних, таких старих, як людський рід. Танок нерозривно зв'язаний з людською душею, і він живе доти, доки в людини душа жива. Коли ж душа починає вмирати під тиском машини, то й тоді людина танцює, хоч цей танець виглядає як, конвульсії Прислі. Доказом цього може бути наша третя подорож до Еспанії: з кількістю машин пропорційно зростає число дівчат у блю-джінс і кількість платівок з самбами, бі-бонґами чи й рок-н'-роллами...

Але машині важко буде витискати еспанський народний танок, бо він надзвичайний і красою і символікою. У кожному разі, це можна з певністю сказати про катальонський танок — сардана.

Це — танок, що нагадує нашого аркана. Лише еспанські народні танки (але народні, а не циганські, що не є народними, бо вони еспанські лише випадково, хоч і вросли вже в ґрунт) різняться від українських тим, що для виконання наших треба бути солістом, гімнастом, а то й акробатом. В кожному разі — наші народні танки може танцювати молодь. І це зле. Це вже вносить поділ — старі тільки дивляться, а згодом заявляють, мовляв, нехай „молодь подуріє".

Сардану танцюють усією родиною! Її можуть танцювати тато й мама з дорослими дітьми й потіхами по 7 років. А до них може долучитися і

(Закінчення на стор. 3-ій)

С. Риндик

НАД СИНІМ ОЗЕРОМ

(БАЙКА)

(6)

— Тринадцятий! — голосно сказав дід Січка і тріснув себе по животі. — Щоб тільки не помилитися!

Заскочений несподіванкою Тулибаба розкрив рота... Довго ніхто не знав, що казати. Аж нарешті хтось догадався покликати голову товариства НаТУРА доктора Квача.

— Пане докторе, — сказали йому. — АБНівці не брали участи в змаганнях і навіть не прибули на Синє Озеро.

— Не може бути!

— Факт!

— Та це страшна зневага. Як вони сміли?!

— А може ви не запросили їх? — спитався котрийсь.

— Смішно! „Не запросили". Наш генеральний секретар Смикусь власноручно понаписував до них запрошення. Спитайтеся його самі, як не вірите.

Закликали Смикуся.

— Пане генеральний секретарю! — звернувся до нього Квач. — Правда, ви написали до АБНівців запрошення на змагання?

— Перш за все я не генеральний секретар, а заступник голови, а подруге за генерального секретаря в нас рахується пан Чуперда, якщо не помиляюсь.

Покликали Чуперду.

— Пане генеральний секретарю, — звернувся до нього Квач, — ви написали до АБНівців, щоб вони взяли участь у нинішніх змаганнях?

— Я?! Та звідки? Що ви видумуєте на мене? Мабуть, самі знечев'я написали, а на мене складаєте. Я нічого не знаю. Мої руки чисті.

— Чотирнадцятий! — крикнув дід Січка й тріснув себе по животі, але не попав. — Трохи погарячився. Але я тебе, злодію, таки розпляцкаю!

Конкурсове жюрі обурилось на таку організацію змагань, зокрема на голову доктора Квача.

— Та що це, панове, за комедія! Зробили собі з нас посміховище. Ми тут стараємось, тягнемо воза, аж шкура на нас лускає, а той віз порожній. Нема нічого. За кого нас маєте?

Спортовий редактор попросив, щоб цю пригоду записали до протоколу, але голова жюрі тільки махнув рукою.

— То ще ліпше, що АБНівці не прийшли, — обізвався д-р Квач, — всі нагороди дістануть наші козаки.

— Чорта пухлого дістануть. Ми два рази не будемо призначати.

— Як то два рази?

—Бо ми вже раз призначили.

— Кому?

— Білорусам та ідель-уральцям.

— Та як ви могли призначати їм, коли їх не було? — здивувався Квач.

— Дід Січка порадив.

— Яка Січка?

Дід Січка встав і підійшов до розворушеної громади:

— Підождіть, хлопці. У кожному ділі може трапитися якась недошмиґа. Навіть у зовсім розумних людей. Тож нема чого кози дерти, а треба добре подумати, як би то направити цю халепу. Послухайте, що я вам пораджу. Насамперед заспокійтеся, а потому подумайте собі, взявшись за розум. Та ж Синє Озеро дуже велике і над ним сидять і в ньому бовтаються люди всякого роду і всякого племени, а серед них напевно знайдуться чи то литовці, чи то азербеджанці, чи ідолуральці, чи якісь інші поневолені брати. Треба тільки пошукати. Нехай шустріші з вас кинуться й переглянуть. Запевняю вас, що за годинудві будете мати свіжий АБН.

Хоч рада діда Січки була явно глузлива, спортовий редактор Квочка не заложив протесту, а кілька хлопців відразу кинулось шукати довкола озера поневолених Москвою братів. І менше, ніж за якусь годину, їх пошуки дали прекрасний вислід.

Хлопці привели до жюрі неймовірної краси дівку!

Це була відпоручниця ідель - уральців — башкірка Темір Ханшура. Я сам її бачив і дуже хотів би описати її красу, але не відважуся, щоб люди не сміялися з мене. Бо я звик до старого способу опису дівочої краси, коли цю операцію починали зверху, від голови. Говорили про русу косу чи косу - чорну гадюку, про кучері, далі про чорні, шовкові брови, ще далі про ясні очі, про уста малинові, нарешті про лебедину шию і на цьому ставили крапку. Тільки народні баяни через свою простоту спускалися трохи нижче, як це, наприклад, зробив один полтавець при описі своєї дівчини,

> Що хороша на виду,
> Хорошого стану...
> Ой хто ж тебе любитиме,
> Як я перестану?

Тепер, як відомо, описи жіночої краси починаються здолини. Говориться про тверді, мов брусок, литки, про м'ясисті стегна, про круглі, мов солодкі кавуни, бедра чи клуби і т. д. Я волію горішню методу, а не долішню, і тому мовчу, щоб модерні читачі не сміялися з мене.

Темір була в купелевому строї і ще мокра. Тількищо вийшла з морської піни. Побачивши її, спортовий редактор Квочка відразу змінив свою думку про ідель - уральців і сказав, що перша нагорода безумовно належиться їм і повинна бути видана башкірці Темір Ханшурі. Так і зробили. Красуня одержала

(Закінчення на стор. 4-ій)

Секрети хору „Трембіта"

(Перед новим виступом у Торонті)

Не знаю, як для кого, а для мене, це велика приємність спостерігати той час, який починає насичуватися новою дією. Іншими словами, коли громадське життя оживає з новим осінньо-зимовим сезоном, коли появляються нові пляни, що їх реалізується, чи коли актив із новою енергією починає продовжувати громадську роботу.

Мабуть швидше, ніж хто інший у Дітройті, взялися за роботу ще в серпні члени тутешнього хору „Трембіта". Ми довідались, що в Торонті вже видруковано летючки й афіші про новий виступ хору з власним концертом у тому місті 7-го жовтня ц.р. Отож і проби потрібні, якнайбільше цих проб. „Трембіта" ж бо має вже свою славу, славу доброго хору, й ця слава не сміє потемніти, не може ущуплитися ні трохи.

І вас, коли ви припадково попали в приміщення, де відбуваються проби - співанки „Трембіти", корисно вражає добра дисципліна співачок і співаків, які на перший поклик появляються і збуджено розглядають у вільний від співу хвилині програму чергового сезону. Корисно вражає й той факт, що цей хор представляє собою масову організацію. В його списку тепер 116 осіб, а в тому добра третина — це високо- й середньошкільна молодь. І ви тим самим відразу схоплюєте 4 поважні позитиви „Трембіти": її масовість, наявність у ній молоді, здисциплінованість і зацікавленість.

Те, що „Трембіта" виїжджає зразу закордон, у сусідню Канаду, стверджує її бажання надалі втримати ідею культурного обміну. Хай інші, мовляв, покажуться зо своїм умінням і талантами в Дітройті, а ми покажемося в інших осередках української імміграції. Воно корисне для авдиторії й виконавців. Вивчити новий репертуар — це неабиякий труд. І скільки часу треба витратити. А „Трембіта" дбайливо ставиться до репертуару. Вона на одному місці не повторює проспіваних уже там пісень. Енергійний диригент, проф. К. Цепенда, ввесь час на розшуках. Йому вдається видістати ноти з далекого Львова, з Ужгороду і з Києва, не згадуючи вже еміграцтських джерел. Його зв'язки дозволяють на соборний характер репортуару, на його новочасність і на свіжість, хоч твори давніх композиторів і народні пісні з золотого фонду нашого фолкльору при ефектовній передачі хором їх музичних фарб теж радують любителів вокального мистецтва й виявляють свою повноцінність.

Репертуар, власне його застарілість і бідність, є часто слабою стороною різних хорів і солістів. У цьому відношенні „Трембіта" не має Ахіллевої п'яти, і хоч вона молода віком, то репертуарним надбанням багата. Вистачить сказати, що за 4 роки співаки вивчили 90 пісень. „Трембіта" — це властиво три хори: чоловічий, жіночий і мішаний, і кожен з них має власний репертуар.

Ми вже подали число співаків і кількість молоді в складі хору. Треба згадати, що четвертина є в ньому уроджеців ЗДА, два навіть доїжджають з Канади. Справний провід під головуванням фанатично відданого хорові інж. Б. Сторожука дбає не тільки про справи організації і адміністрації, але теж про відповідну товариську атмосферу в хорі, що добре спонює цю велику масу людей в гармонійну цілість співучої родини.

Хор має чимало солістів, з яких виступлять у Торонті: пані — М. Брездень, О. Вайт, Н. Віхар, Г. Конопада, Х. Лиська, С. Федак; панове — В. Баран, О. Бартків, І. Калустій, П. Паколюк, Г. Попов, Е. Стратиляк і М. Тарасюк. „Трембіта" має вже за собою 24 концерти, з того 6 цілевечірніх власних у Дітройті і поза ним (Шикаго, Торонто). Участь її в різних академіях і концертах (також у Клівленді) причинилась до їх успіхів і величі, а виступи на концерті Скандинавської Симфонічної Оркестри і на фестивалю з приводу Мистецької Виставки були прегарною пропагандою нашої пісні серед американців. Про добру славу в Торонті свідчить 9 „патронів" близького концерту і то 9 місцевих хорів. Тимто можна передбачити великий успіх цього концерту, а також дальших програмових плянів, яких короною будуть Ніщинського „Вечерниці" (з оркестрою), що виповнять власний концерт „Трембіта" в початках нового року.

В. Несторович

УКРАЇНСЬКО - РОСІЙСЬКІ ВІДНОСИНИ

(Закінчення із стор. 2-ої)

залишаються назавжди в лапках.

Частина росіян, переважно з старої еміграції, ніяк не може примиритися з тим фактом, що Україна і українці не лише існують, але й „пропихають" свою визвольну справу вперед. Друга частина росіян, переважно з нової еміграції, люди більш практичні, про „старе добре время" не мріють і знають, що гоголівська Малоросія відійшла в минувшину. Ці люди добре бачать ті зміни, які наступили за останні сто років і, визнаючи по суті український визвольний рух, стараються бодай обмежити його кордонами Галичини і галицькими емігрантами.

Все це, звичайно. українцям не шкодить. Недооцінка ворога — перший крок до власної поразки. Така є засада у військовій справі.

В ході дискусії між двома головними опонентами час від часу забирає слово третій опонент. Не маючи своїх власних принципових поглядів, він у питанні українсько - російських відносин старається відшукати „золоту середину". Він плаче, нарікає на свою і нашу долю, простягає руки то до одних, то до других, мовляв, об'єднаймося люди одної недолі для боротьби проти спільного ворога — комунізму. Цей „коник", на якому хочуть виїхати ці „нейтралісти", досить спритний, але не настільки, щоб зачарувати собою українців. Щодо боротьби проти комуністів, то українців закликати нема чого. А щодо будь-якого об'єднання з росіянами, то нехай знають всі ці „нейтралісти", прихильники „внутрішнього миру" і проповідники „непротивленія злу", що коли таке об'єднання колись і буде, то буде воно лише на рівних правах, як партнер з партнером. І ніяких „старших братів" та „опікунів" українцям не треба.

Не можна уявити собі повного образу тієї дискусії, якщо не згадати ще й таких „експромптних" виступів, як виступи пана Чухнова. Передусім одна довідка: п. Чухнов належить до особливої породи людей, які в своїй закостенілій ненависті до „самостійників" і всього українського силкуються перевершити всіх російських великодержавних шовіністів. І от ці свої „почуття" до українців він іноколи висловлює через російську еміграційну пресу. Так він зробив і цим разом, написавши до редакції „НРС" пару листів, переповнених брутальною лайкою, наклепами і провокаціями. Чухнов лишиться Чухновим — що з нього візьмеш?

Ось які „передумови" для об'єднання української і російської еміграцій створюють ті, які пропонують таке об'єднання.

Мені пригадалася розмова з одним високоосвіченим і культурним росіянином, який займає далеко не останнє становище в одній російській політичній організації. Ось його слова:

„Ви, українці, дуже помиляєтесь, коли думаєте, що ми, росіяни, не вважаємо вас за окремий народ з власною територією, мовою і культурою. Мало того, ми в душі навіть визнаємо за вами повне право на вашу державну незалежність. Але річ в тому, що ми, росіяни, зужили дуже багато часу, сили і крови, щоб вас, українців, завоювати. Тож спробуйте так само від нас „відвоюватись". Ось вам і вся ваша визвольна політика, яку ви самі часто надміру ускладнюєте всякими розмовами, дискусіями та переговорами".

Слушно і відверто сказано!

САРДАНАС НА КОСТА БРАВА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

дідуньо, коли йому не 70 років.

До танку грає духова музика у місті, одна трубка або й звичайна сопілка на селі. Старі й молоді, знайомі і незнайомі беруться за руки і стають колом. Роблячи кроки у три такти, що відзначаються надзвичайною легкістю, вони раз переступають, , роблячи ногами складну петлю, а раз перескакують; ледве торкаючись пальцями (чи тільки великим пальцем) землі, усе коло постійно похитується вліво і вправо.

На звуки музики людей все прибуває. Пар тут не треба, може бути довільна кількість жінок і чоловіків. Коло все поширюється. Тоді творять друге, третє. А коли площа стає замалою, тоді у великому колі робиться ще одне чи й кілька.

Спочатку все це виглядає сторонньому глядачеві як дитяча забава. Але, придивившись, ви бачите, що це незвичайна справа. Це зливання народної маси в спільноту, зв'язану одним ритмом, одним почуттям. Тут справді сплітаються руки й серця усієї громади. Справді, не побачите ніде, щоб так сплітались в одну родину всі: батьки й діти, діди й онуки, аристократія і пролетаріят.

Не можна без зворушення дивитись, як з-за столика елегантного ресторану встає аристократка, скидає черевики (сардану найкраще танцювати босоніж, як її танцювали перед відкриттям Америки) і вступає в коло поруч робітника з виразними вилицями мавра. А над ними чорне небо з білими зорями, а поруч них шумить море й задумано підносить віти столітні пальми, хиляться покручені оливкові дерева, що грають тут ролю нашої корови.

І в таких чи інших курортних містечках Коста Брава (еспанська Рів'єра, що тягнеться від французького кордону до Барсельони), щойно коли увечері заграє музика й захитаються кола в сардані, ви відчуваєте Еспанію. Бо вдень, на пляжі — еспанської мови не чути. Тут говорять по-англійськи, по-французьки, по-німецьки, навіть по-голляндськи, і мій син виспівує „Дай же дівчино, хустину", — але не по-еспанськи. Кількасот еспанців такої Тоссi втопляються серед десятків тисяч вакаційників. Але в сарданас вони знаходять себе. Вони показують, що вони тут господарі, а ми лише гості, яких радо вітають, для яких будують щораз більше і щораз кращих готелів, але які в еспанську спільноту не включаються.

Коста Брава — як Балеарські острови — багато опадів, і тут цвіте сільське господарство на зелених горбах, покритих соснами, корковим деревом, оливковими гаями. Але це сільське господарство дрібних селян. Гори не дали змоги створити лятифундій Андалюзії. Тут є справжні селяни, а не сільсько - господарські робітники. Тому сардана — спокійна, рівна, легша він нашого аркана, але з його самопевністю. У ній нема нічого з південних танків розпачу й болю, прикритих стуком закаблуків і кастанєтів, підкреслених ностальгічним криком „фляменко", в якому бринить безмежність пустелі арабських завойовників.

О. Д-вич

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

Доповідь д-ра В. Трембіцького „Україна і федералістичні концепції центральної і східньої Европи" на засіданні Комісії УВАН у ЗДА для вивчення пореволюційної України і Совєтського Союзу.

26 березня 1961 року в приміщенні Українського Інституту Америки відбулася доповідь д-ра В. Трембіцького „Україна і федералістичні концепції центральної і східньої Европи".

Доповідач познайомив присутніх з федералістичними ідеями та плянами, які є предметом дискусій на різних наукових конференціях та в дослідних інститутах Европи. Метою цих дискусій є опрацювання певних державних форм, які могли б бути зреалізовані, коли б европейський континент, після сучасного европейського двоподільного стану, переходив нову державну перебудову.

Заторкнувши на початку питання впливу розвитку техніки та економіки на розвиток федералістичних концепцій, які послабляють ідею існування малих самостійних держав, доповідач перейшов до питань Паневропейського Руху, подав свої критичні завваги. Далі В. Трембіцький порушив питання західньо-европейських федераційних проблем, як: британського коммонвелту, скандинавізму, еспанідського і португальсько - бразилійського руху, та Бенелюксу. Він поінформував присутніх про центрально-европейські федераційні пропозиції, що нуртують в еміграційних колах балканських народів, польсько-ягайлонську та межиморську федераційну концепцію, кінчаючи питаннями західньо-слов'янського та наддунайського федераційних рухів з його історично-релігійними основами. Останні дві ідеї є найновішими в порівнанні до польської межиморської ідеї.

В. Трембіцький ще заторкнув питання Німеччини, німецьких науковців та погляди на згадані ідеї. Німці, мають своїх переселенців із Східньої Европи, та зацікавлені долею ЧСР, Австрії, Румунії і Югославії, де вони мали двадцять років тому, як не політичні, то економічні впливи, які були помостом до загально-німецьких господарських інтересів.

Окремо доповідач зупинився на історичній та географічній точках зору федералістичних ідей народів східньої Европи в 1917-1921 рр., коли по розвалі царської Росії, вони стали на платформу свого незалежного державного життя. Східньо-европейські народи Кавказу частинно реалізували федераційні пляни у формі конфедерацій, союзів та з'єднених держав, базуючися на федераційних формах Югославії, Швайцарії, Чехословаччини та навіть ЗДА. Окреме місце доповідач присвятив українським федералістичним ідеям в 1917-20 рр.

В дискусії брали слово пп. Косаренко-Косаревич, Капуста, Чикаленко та Голубничий. Зокрема підкреслено, що порушені в доповіді питання носять тепер чисто теоретичний характер, але дослідження потрібне і доцільне.

—К. Д.

Товариство Українських Інженерів Америки влаштовує Наукову Конференцію

Товариство Українських Інженерів Америки в Ню Йорку відбуде свою чергову Наукову Конференцію 30-го вересня ц. р., у приміщенні Українського Інституту Америки. Наукові доклади зголосили: д-р Антін Шутка, Филаделфія, інж. Андрій Дерев'янко, Трентон, д-р Олекса Біланюк, Рочестер, д-р Петро Марфей, Бостон, д-р Петро Грицак, Кренфорд, інж. Любомир Онишкевич, Бостон, д-р Богдан Гнатюк, Филадельфія, д-р Михайло Яримович, Бостон. Докладніші дані про програму цієї конференції будуть проголошені найближчим часом у пресі.

П О Д Я К А

В глибокім смутку повідомляємо, що 8-го вересня 1961 р. в Лос Анджелесі, Каліф., відійшов у Вічність, на 79-му році свого трудящого життя і 51-му році священства, Наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ і ПРАДІД,

о. Совітник Николай

ВИННИЦЬКИЙ

Похорон відбувся 12-го вересня 1961 року.

Цією дорогою складаємо щиру подяку всім Тим, хто в часі Його недуги і наших тяжких днів, в часі Похорону прийшов з поміччю і розрадою і всім Тим, хто своєю участю звеличав похоронні обряди, а зокрема Високопреподобним о. Михайлові Колтуцькому, пароохові Української Кат. Церкви в Лос Анджелесі, Монсіньйорові о. Семенові Семчукові з Вінніпегу, о. Андрієві Микиті зі Сан Франціско, о. Євгенієві Хромові, о. Станиславові Юрейко, о. Михайлові Бардуїл і о. Іванові Чедит із Лос Анджелесу, Високоповажному Панові Маестрові Володимирові Божикові з хором за звеличання похоронних обрядів та Високоповажним Паням Марії Гац, Галі Ганкевич і Анні Жук за щиру поміч в часі Похорону.

Замість квітів на могилу Покійного складаємо — по 100.00 долярів на Українську Кат. Церкву і Український Культурний Осередок в Лос Анджелесі.

Горем прибиті:

Дружина — АНТОНІНА
зі сином, синовою, доньками, зятями внуками і правнучкою.

Увага! ЗАХОДОМ **Увага!**

Т-ВА „ЗАПОРОЗЬКОЇ СІЧІ", Відд. 367 УНСоюзу в РОЧЕСТЕРІ, Н. Й.

— відбудеться —

ОСІННІЙ БАЛЬ

в суботу, 30-го вересня 1961 р.

в год. 7:00 вечора

в залі УКРАЇНСЬКОГО ВЕСТ САЙД КЛЮБУ (Глайд вул.).

ДОВІРНА МУЗИКА — СМАЧНИЙ БУФЕТ
РІЗНОРОДНІ НАПИТКИ.

Знаменита нагода зустріти всіх знайомих, членів і нечленів нашого Товариства. (Згідно з статутом Т-ва, кожний член повинен взяти участь у балю). До численної участи запрошує все Громадянство.

КОМІТЕТ

УВАГА ! Школи Українознавства ! УВАГА !

ВИДАВНИЦТВО ШКІЛЬНОЇ РАДИ

повідомляє Курси і Школи Українознавства, що вже вийшла з друку 2-ге доповнене видання

„ХРЕСТОМАТІЯ"

з української літератури
проф. К. КИСІЛЕВСЬКОГО.

Школи при гуртовому замовленні одержать значну знижку.

Нова адреса:
Wyd-o SHKILNOJI RADY
302-304 West 13th Street — NEW YORK 14, N. Y.

ОКРУЖНА РАДА „СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ"

та

КОМІТЕТ ПОБУДОВИ ПАМ'ЯТНИКА ЛЕСІ УКРАЇНКИ

в КЛІВЛЕНДІ, Огайо

повідомляють усе Українське Громадянство у З'єдинених Державах Америки й у Канаді, що

ВРОЧИСТЕ ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА СТАТУЇ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

роботи скульптора **МИХАЙЛА ЧЕРЕШНЬОВСЬКОГО**

— відбудеться —

в днях 23-го і 24-го вересня 1961 року

в КЛІВЛЕНДІ, Огайо,

з ласкавою участю сестри Лесі Українки, Високодостойної Пані **ІСИДОРИ БОРИСОВОЇ.**

ПРОГРАМА:

СУБОТА, 23-го ВЕРЕСНЯ:

I. Святочний концерт на честь Лесі Українки

6:00 год. ВВЕЧОРІ: КОНЦЕРТОВА СВІТЛИЦЯ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ ім. А. ЛІНКОЛЬНА — на розі вулиць Скрентон і Кестель.
КВИТКИ ВСТУПУ: по 1.50 дол. — для дітвори до 12 років по 50 центів.

1. Американський гимн — п-на **Зеня ТАРЧАНИН.**
2. Відкриття — п-ні **Євгенія ДУБАС**, голова Окружної Ради С.У.А.
3. Вступне слово — п-ні **Маруся ВЕК**, голова Міської Ради міста Дітройту.
4. а) „Іван-Підкова" М. Лисенка до слів Т. Шевченка;
   б) „Закувала та сива зозуля" П. Ніщинського — чоловічий хор **„ДНІПРО"** під орудою **Євгена САДОВСЬКОГО.**
5. Святочний реферат „Леся Українка в духовім проводі українського народу" — п-ні **Наталка ГОЛЕМБІЙОВСЬКА.**
6. "Contra spem spero" Л. Українки, деклямація в перекладі англійською мовою — п-на **Дарія ГОЛУБЕЦЬ.**
7. а) „Горить моє серце" Яр. Лопатинського до слів Лесі Українки;
   б) „Бабине літо" (Лети павутиння) Дениса Січинського до слів Степана Чарнецького;
   в) „Киптар" Ярослава Барнича до слів Дм. Николишина, сольоспів — п-ні **Наталії АНДРУСІВ** із Филаделфії.
8. „Сім струн" Лесі Українки, збірна деклямація — п-ни **Дарії ДУБАСІВНА, Марта ОЛІЙКЕВИЧ, Люба СТЕЦЯК, Зоряна ПАЩИН, Маруся СИДІР, Леся МИКИТА і Маруся ГОЛОВАЦЬКА.**
9. а) „Соловейковий спів на весні" Івана Недільського до слів Лесі Українки;
   б) „Сніжок" Яр. Барнича до слів Марійки Підгірянки — жіночий хор ім. Тараса Шевченка, під орудою **проф. Ярослава БАРНИЧА.**

ФОРТЕПІЯНОВИЙ СУПРОВІД:
п-ні **Марія ГРУШКЕВИЧ** і п-ні **Ірина ЗАЙЧКІВСЬКА-ГАВРИЛЮК.**

II. Урочиста вечеря на честь Лесі Українки

8:00 год. ВВЕЧОРІ: СВІТЛИЦЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ — 2255 West 14th Street — телефон: PR 1-9581.
КВИТКИ ВСТУПУ: в ціні по 2.50 дол.

1. Відкриття — п-ні **Михайлина СТАВНИЧА.**
2. Святочне слово голови „Союзу Українок Америки" — п-ні **Олена ЛОТОЦЬКА** з Филаделфії.
3. Слово творця пам'ятника Лесі Українки — скульптор **Михайло ЧЕРЕШНЬОВСЬКИЙ.**
4. Привітання голови Осередку „Наукового Товариства ім. Шевченка" в Клівленді — **проф. Володимир РАДЗИКЕВИЧ.**
5. Слово про становище Лесі Українки в світовій літературі — поет **Євген МАЛАНЮК** із Ню Йорку.
6. Відчитання і усне складання привітів.

Проводить вечором: п-ні **Надія ДЕНЧАКІВСЬКА.**

НЕДІЛЯ, 24-го ВЕРЕСНЯ:

ПЕРЕД ПОЛУДНЕМ: **СЛУЖБА БОЖА** в церквах у намірені українського народу.

III. Врочисте відкриття пам'ятника-статуї Лесі Українки

2:30 год. ПО ПОЛУДНІ: УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОД КУЛЬТУРИ, серед парку **РОКЕФЕЛЛЕРА**, при Східньому Бульварі (вул. Свободи), між St. Clair & Superior вулицями. Доїзд із Public Square до 110-ої East вулиці автобусами ч. 1 і прискореним ч. 5, а також збірка коло Українського Народного Дому, як угорі.

1. Піднесення прапорів при звуках американського і українського національних гимнів — духова оркестра **„ТРЕМБІТА"** при Осередку СУМА ім. гетьмана Б. Хмельницького, під орудою **Г. КРУКА.**
2. Врочисте відкриття пам'ятника-статуї Лесі Українки п-ні **Олена ЛОТОЦЬКА**, голова С.У.А. і п-ні **Катерина МУРАЛЬ**, голова Комітету Побудови Пам'ятника Лесі Українці.
3. Зложення землі з могили Лесі Українки в Києві до кам'яної коробки під пам'ятником.
4. Передання пам'ятника-статуї Лесі Українки під опіку Управі міста Клівленду — п-ні **Катерина МУРАЛЬ**, голова Комітету Побудови Пам'ятника Лесі Українці.
5. Привітання Гостей і Делегатів — **адв. Омер МАЛИЦЬКИЙ.**
6. Промова посадника міста Клівленду — **п. Ентоні СЕЛЕБРІЗІ.**
7. Гими заморських Українців „За Тебе, Україно" Стан. Людкевича до слів Василя Щурата — мішаний хор ім. Т. Шевченка під орудою **проф. Яр. БАРНИЧА.**
8. Слово до присутніх — п-ні **Олена ЛОТОЦЬКА**, голова С.У.А.
9. Слово творця статуї Лесі Українки — скульптор п. **Михайло ЧЕРЕШНЬОВСЬКИЙ.**
10. Гимн „Боже великий, єдиний" — мішаний хор ім. Т. Шевченка, під орудою **проф. Яр. БАРНИЧА.**

Святом відкриття пам'ятника проводить:
адв. Омер МАЛИЦЬКИЙ.

Зголошення приїжджих на нічліги приймає п-ні **ДАРІЯ ЛОПИНЦЬКА** — 2129 West 95th Street, Cleveland 2, **Ohio**, — до дня 20-го вересня 1961 року, включно.

РЕЄСТРАЦІЯ Пань Делегаток і Панів Делегатів відбуватиметься при вході на концертову і бенкетову залі та при вході на площу в Українському Городі Культури.

ОКРУЖНА РАДА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

в Ню Йорку

— влаштовує —

СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ

з нагоди 90-ЛІТТЯ НАРОДИН

ЛЕСІ УКРАЇНКИ

що відбудеться

в неділю, 24-го вересня ц. р.

в залі ШКОЛИ СВ. ЮРА — в НЮ ЙОРКУ.

ПРОГРАМА:

Святочна промова — **Леся ХРАПЛИВА;**
Жіночий хор „ДУМКА" — виконає вперше композицію М. Фоменка до слів Лесі Українки „Надія", диригент інж. **І. ЖУКОВСЬКИЙ;**
Фортепіянове сольо — **проф. Д. ГОРДИНСЬКА-КАРАНОВИЧ;**
Сольо-спів — сопрано **І. ОРЛОВСЬКА-ФОМЕНКО;**
Рецитація творів Лесі Українки — **Зоя САЛІК.**

Музичний супровід: **проф. М. ФОМЕНКО та Р. СТЕЦУРА.**

ПОЧАТОК — год. 6:30 вечора.

ВСТУП: $1.50, $1.00 — для молоді: $0.50.

Увага ! ГАРТФОРД і ОКОЛИЦЯ ! Увага !

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ХОР в ГАРТФОРДІ, Конн.

запрошує МОЛОДЬ і все УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО на

ВЕЛИКУ ОСІННЮ ЗАБАВУ

що відбудеться

в суботу, дня 30-го вересня 1961 р.

в год. 8:30 вечора

у великій залі HOTEL BOND — 338 Asylum Street, Hartford.

Прекрасна українська оркестра Б. ГІРНИКА в складі 8 осіб, буде добро запоруком цієї приємної, осінньої зустрічі.

ДОХІД ПРИЗНАЧЕНИЙ
НА БУДОВУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ у ГАРТФОРДІ.

Просимо РЕЗЕРВУВАТИ КВИТКИ і СТОЛИ, а за ближчими інформаціями звертатися до:

Р. КУЗЬМА — Tel.: CH 6-4308 і Н. ПРИШЛЯК — Tel.: CH 6-3439

УПРАВА ХОРУ

Вісті СФУЖО

Об'їздка Представниці СФУЖО по Европі

Складові організації СФУЖО, що знаходяться в Европі виказують в останньому часі оживлену діяльність. Для обговорення біжучих завдань Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) вирядила п-ні Ірину Павликовську, як свою представницю для об'їздки европейських осередків.

15-го липня п-ні Павликовська прибула до Парижу, де в чергових днях відбула зустріч із Союзом Українок Франції та зложила візити нашим громадським чинникам, управі Світового Руху Матерей і Союзові Католицьких Жіночих Організацій. 20 липня прибула до Мюнхену, де відбула зустріч із Гол. Управою Об'єднання Українських Жінок. 25 липня влаштовано зустріч із громадянством Мюнхену, а 31 липня із громадянством Людвіґсфельду, на які прибуло поважне число осіб. У поворотній дорозі відвідала наші осередки у Франкфурті й Дюссельдорфі і захист старих у Крефельді. 27 липня прибула до Відня, де відбула зустріч із Українським Жіночим Союзом. 10 серпня прибула до Брюкселі, щоб устійнити біжучі проблеми українок Бельгії з Укр. Доп. Комітетом та Шкільним Комітетом. 12 серпня зложила візиту Преосв. Архиєпископ Кир Іванові Бучкові у Льєжі, а 13 серпня прибула до Лондону, де відбулася зустріч з громадянством. У дальшому відвідала літні оселі Пласту й СУМ-у і відбула зустрічі з громадянством у Лестері й Манчестері. Зложила візити Преосв. Владиці Мстиславові, що перебував у Чіддінфолді.

При зустрічах із громадянством інформувала про напрямні й завдання СФУЖО і про життя теперішньої країни поселення Канади.

Конгрес Міжнар. Жіночого Союзу в Дабліні

21 серпня почався Конгрес Міжнар. Жін. Союзу в Дабліні, Ірляндія. Конгрес проходив під протекторатом президента Де Валери і зібрав коло 300 делегаток із 30 країн. Прибуло також велике число гостей з-поміж ірляндського жіноцтва. Гаслом його було „Змагаємо до рівности", маючи на увазі різні ділянки життя. Тему Конгресу розроблили різні Комісії, а саме а) Комісія рітних економічних прав, б) Комісія міжнар. порозуміння, в) Комісія рівних громадських і політичних прав, г) Комісія однакової освіти, ґ) Комісія однакового морального стандарту. Резолюції Конгресу призначені для Комісії Статусу Жінки при ОН.

Світова Федерація Укр. Жіночих Організацій (СФУЖО) дістала запрошення до участи, як запрошена організація. Внаслідок того делегатку СФУЖУ п. Ірину Павликовську привітано на початку Конгресу, як представницю українського жіноцтва, а між прапорами всіх націй Конгресу виднів також прапор України. Удруге п-ні Павликовська виступала, складаючи звіт про працю СФУЖО та привіт від українського жіноцтва у вільному світі. Крім того забирала голос у дискусії на виховні теми.

З-поміж зв'язків, нав'язаних на Конгресі, найбільш замітним є контакт із Т-вом Ірляндських Пань Дому, що були господинями Конгресу.

Взаємини СФУЖО з Міжнародним Жін. Союзом, відновлені в 1955 р. на Конгресі в Цейльоні і продовжувані на Конгресі в Атенах (1958), посунулись на замітний крок вперед завдяки постійній співпраці та прихильності Управи Міжнар. Жіночого Союзу.

Кекилія Гардецька.

НАД СИНІМ ОЗЕРОМ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

почесну грамоту першого ступня, а до того ще пару найбільших риб. Решту грамот одержали українці.

Після того дід Січка вбив іще одного комаря, п'ятнадцятого, і ми покинули Синє Озеро. На цьому й скінчився порядок дня.

Але не скінчилася історія з рибацькими змаганнями. За пару днів розійшлася чутка, що вродлива башкирка Темір Ханшура — не башкирка і взагалі не ідель - уралка, а звичайна собі жидівочка Сура Гольденшац, що в своїй досконалій постаті відтворила красу Соронської квітки пастушки Суламіт, героїні надхненної поеми поем. Із позголосок навіть виходило, що це була права чи ліва рука шефа фабрики швайцарського сиру і офіційно працювала в нього за секретарку - машиністку. Хтось її там бачив.

Доктор-Квач був дуже обурений цією чуткою, вважав її за підступну провокацію ворога, що намагається знеславити товариство НаТУРА, і навмисне поїхав до названої фабрики, щоб на власні очі переконатися, що там ніякої башкирки, героїні недільних рибацьких змагань, нема. На фабриці сказав, чи не міг би він поговорити в одній важливій справі з панною Сурою Гольденшац, і... відразу дістав дозвіл. За хвилю вийшла до нього... башкирка Темір Ханшура? Квач змокрів від зчудовання, а дівчина радісно привітала його і трохи не розцілувала.

— Нарешті, коханий, дочекалась тебе! — сказала захоплено і взяла його за обидві руки, відвела до кушетки, посадила коло себе, поклала його руку собі на коліно і ніжно гладити її.

— Що скажеш, любий мій?

Зграя електричних іскор прошила Квача від голови до п'ят і вернулась негайно назад. І так кілька разів. Він хотів був щось сказати, але тільки забелькотав.

— Я вже догадуюсь, дорогий мій, про що йдеться. У мене вже були ваші славні хлопці. Чудові хлопці, дармащо дипісти. Так вони оповіли мені про все. Хтось їм там сказав, мабуть, пустив брехню, що я не башкирка, а жидівка. Яка інсинуація!

— То ви не жидівка? — радісно перебив її Квач.

— Дитинко моя! Коли брати річ формально, то жидівка, бо мати моя жидівського роду, але батько, як сам добре розумієш, не знати якого роду. Я певна, що це був башкір.

— Ви родилися в Башкирії?

— На жаль, ні. Я родилась у Ню Йорку. Але мати моя щороку їздила туди.

— До Башкирії?

— Так, до Башкирії, до самісінького Парижу. І там вона закохалася у якомусь башкірові, то напевно. Ти не припускаєш такої мілої романтики, коханий мій? Моя мама чудова з цього погляду!

Квач не знав, що казати, а красуня ще ніжніше, ще тепліше гладила його дрижачу руку.

— А ваші славні хлопці, мої інтимні друзі і дуже порядні люди, дармащо дипісти, сказали мені на озері, що я маю всі підстави бути башкіркою, бо маю цілком башкірські очі, чорні, як розтоплений, гарячий асфальт. Такі очі, казали мені, зустрічаються тільки на Уралі, тільки в Башкирії. І це велика правда. Я сама це чую. То чому, кажуть мені, не використати великого права на національне самоозначення? Тим більше, що американська демократія дуже протегує це право. І я, кажу, відразу відчула, що я башкірка. І буду нею. То пуста річ, яка там кров тече в моїх жилах. Важне, що я кого я себе почуваю і ким хочу бути. Хто може заборонити мені бути башкіркою? Ніхто! Цими днями подаю заяву про зміну імени на Темір Ханшура. І тебе, коханий мій, прошу називати мене не інакше, як тільки Темір Ханшура. Чудове ім'я!

Їдучи додому, доктор Квач раз-у-раз стрясав головою. Щось наче впало на неї. А потім дуже дивувався, що в Америці люди неймовірно легко розв'язують національне питання, тим часом як в Европі це така тяжка проблематика.

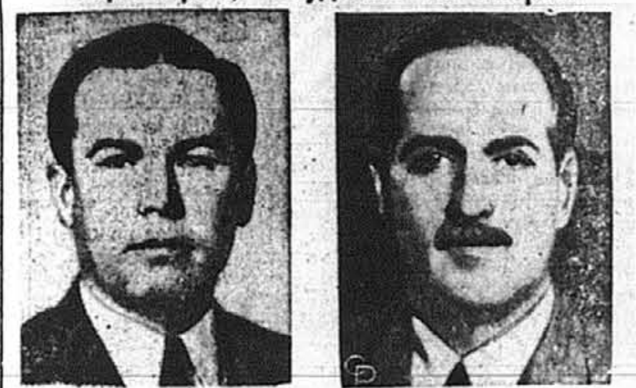
Рибацькі змагання сильно скомпромітували товариство НаТУРА, і воно почало стихійно самоліквідуватися. Навіть скарбник Черес не зумів цього процесу затримати. Люди таки повтікали. І Черес ідинець — кінцем махнув рукою і записався до якогось свіжого товариства на ту саму посаду. НаТУРА перестала існувати, і наше місто знову не має нічого наукового.

Кінець.

Геллер передбачає, що крайова продукція в 1962 році становитиме $570 більйонів

Вашингтон. — Голова Президентових Економічних Дорадників професор д-р Волтер Геллер передбачає, що віліт 1962-го року крайова продукція виноситиме $570 більйонів в річному відношенні, хоч ще два місяці тому урядові економісти гадали, що річна крайова продукція в найближчому році винесе тільки $550 більйонів. Для порівняння треба пригадати, що цьогорічна красва продукція виносить $516 більйонів, на $10 більйонів більше, як минулого року. Урядові економісти передбачають збільшення крайової продукції на тій основі, що збільшуються федеральні видатки і дефіцит у фінансовому році 1961-1962 винесе $5 або $6 більйонів. Загальна крайова продукція, — це вартість випродукованих в даному році товарів і вартість виконаної праці. Урядові економісти передбачають також збільшення видатків громадянства на закуп товарів. Збільшення урядових і приватних видатків мусить прихильно вплинути на розвиток економіки.

У Туреччині 15 осіб, вкл. з кол. президентом і прем'єром, засуджено на смерть

ПОВІШЕНІ РАЗОМ З МЕНДЕРЕСОМ. Засуджені на смерть і страчені два міністри колишнього, очолюваного прем'єром Мендересом, турецького уряду — міністер фінансів Гасан Поляткан і міністер закордонних справ Фатін Бусту Зорлю.

Анкара. — В минулу суботу 16 вересня засуджено на смерть 15 осіб, в тому числі колишнього президента Турецької Републики Селяля Баяра, його прем'єра Аднана Мендереса, міністра закордонних справ Фатіна Русту Зорлю і міністра фінансів Гасана Поляткана на смерть. Керівна Рада Національної Єдности, яка править в Туреччині, замінила кару смерти Селялеві Баярові, який має 78 років, на досмертну в'язницю, але затвердила її для названих вгорі колишніх прем'єра і двох міністрів. Аднан Мендерес заявив був напередодні проголошення того присуду намірився самогубства за допомогою надмірної скількості сонних пігулок в самогубному замірі і ледви його відратували, на те тільки, щоб у мин. неділю 17-го вересня повісити його на в'язничному подвір'ї. Так само названих вгорі міністрів закордонних і фінансових справ повісили в мин. суботу на в'язничному подвір'ї, вопереч протестам, що їх зголосили ЗДА, Англія і Франція в імені всіх членів НАТО, до якого належить також Туреччина. На судовій розправі, яка тривала від 14 жовтня мин. року та яка прийшла унаслідку державного військового перевороту з травня мин. року, судили загалом 597 осіб, керівників попереднього однопартійного режиму Демократичної партії, що її диктаторським лідером був Аднан Мендерес. Крім кол. през. Селяля Баяра перемінили кару смерти на досмертну в'язницю також кол. 11 іншим засудженим кол. високим цивільним і військовим достойникам. На досмертну в'язницю засуджено ще 31 інших. 418 осіб засуджено на в'язницю від 2 до 16 років, 123 звільнено, а щодо 5-х осіб відкликано акт оскарження. 5 жінок дістали по 6 років в'язниці.

Куба депортує 135 священиків і одного єпископа

Гавана. — Кубинський уряд наказав 17-го вересня депортувати 135 католицьких священиків і єпископа Едуарда Бозу Масвідела. Всіх їх під вартою завели на еспанський корабель „Кавадонга", який має депортованих завезти до Еспанії, хоч не всі депортовані є еспанцями. Між виселеними є 46 кубинців, 5 канадійців, 4 данці, по одному з Венесуелі, Італії і Мадярщини. Решта є еспанці. Ця депортація, — це кара за протикастрівську маніфестацію в дні 10-го вересня, коли 4.000 вірних із парафіяльної церкви єпископа Бози демонстрували проти комунізму Кастра. Один еспанський священик протестував проти цієї депортації, коли насильно і несподівано депортовані не мають візи до Еспанії, і не знають, чи їх там приймуть.

Айзенгавер критикує уряд Кеннеді

Шикаго. — Колишній президент Двайт Д. Айзенгавер в промові в пошану провідника републиканської меншости в Сенаті сенатора Евретта МекКінлі Дірксена гостро атакував уряд президента Кеннеді, який так вирішує різні кризи, що американці дивляться на це з досадою, здивуванням, занепокоєнням і турботою. Айзенгавер твердив, що уряд Кеннеді „нерішуче і непевно" поводився з Кубою і Ляосом, коли виникли там кризи. Демократи мають в Конгресі більшість у відношенні 2:1, але нездібні ухвалювати законопроєкти запропонованих урядом, бо вони є у війні між самими собою, і внаслідок цього виникли „між Конгресом і урядом такі труднощі, яких не можна перемогти". Айзенгавер згадав також про полеміку, хто завинив невдачу кубинської висадки, і говорив про те, що департамент оборони не дозволяє високим військовикам висловлювати публічно свої думки. Колишній президент заявив в цій справі: „Особисто я глибоко вірю в те, що наші люди в одностроях є здібні і готові подбати для нас про найбільшу безпеку". В теперішніх часах, коли атомові ракети за 30 минут летять на віддаль тисяч миль, „мовчанка військовиків не є ані золотом, ані розсудливістю". Айзенгавер заявив, що ця критика минулого не свідчить про те, що він не підтримує президента Кеннеді в берлінській кризі. У внутрішній політиці Айзенгавер критикував запропонований урядом Кеннеді великий дефіцит, а який може спричинити обезцінення долара.

Палата відкинула проєкт збільшити поштові оплати

Вашингтон. — Палата Репрезентантів 15 вересня більшістю 222-ох до 142-ох голосів відкинула урядовий зредукований законопроєкт про збільшення оплат від поштових посилок і тим способом погребала цей законопроєкт на цій сесії. Уряд початково плянував збільшити поштові оплати від посилок всіх кляс, бажаючи збільшити прибутки поштового департаменту на $741 мільйон. Пізніше уряд зредукував цей проєкт і просив Конгрес збільшити тільки оплати від листів з 4-ох до 5-ох центів, і від летунських листів із 7-ох до 8-ох центів, що дало б прибутків коло $520 мільйонів річно. Але і цей зменшений проєкт не знайшов прихильників в Палаті, і поштовий дефіцит знову виноситиме коло одного більйона долярів; в 1959/6- му рр. поштовий дефіцит становив $900 мільйонів. Проти законопроєкту голосували — 131 републиканців і 91 демократ; за 131 демократ і 11 републиканців.

Короткі Вістки

● **Син претендента** до еспанського престолу, князь Хуан Карльос, і донька грецької королівської пари княжна Софія заручились — проголошено офіційно в Греції. 23-річний Хуан Карльос, який скінчив військову академію та університет в Мадриді, має поважні шанси стати еспанським королем при реставрації монархії після уступлення чи смерти 68-літнього генерала Франка. Софія має 23 роки. Молоді познайомились у Швайцарії. Дати вінчання ще не визначено. Тому, що він католик, а вона православна, то вінчання відбудеться імовірно в обох церквах, а справа віровизнання майбутніх дітей мусить бути ще вирішена.

● **Член американської** амбасади в Москві Джозефр Норбері розповів, за згодою від совєтського уряду, поверх одну годину з американським туристом Марвіном Мейкінном, що його большевики засудили 27-го серпня ц. р. в Києві та в тиждень пізніше засудили на тайному суді на 8 років в'язниці за „шпигунство". Про зміст тієї розмови нічого не подано. Американські газети подали різні дані про вік Мейкінна: раз говориться про 20-річного студента, то знову про 33-річного туриста.

● **Совєтський Союз** підписав із східньо-німецьким своїм сателітом торговельну умову, за якою Совєти доставлять Східній Німеччині в 1962 році 50.000 тонн масла.

● **Комуно-китайська** державна пресова агенція Гсін-гуа пресова пресова Бєлградської конференції 25-х нейтральних країн, як корисну і прихильну до „соціялістичних" країн, але водночас ластиться на югославського прем'єра Тита і на індійського прем'єра Неру, що вони не знайшли слів для атакування „американського „імперіялізму".

● **В останній ноті ЗДА** до СССР так пояснюється різні приватні большевицькі „дипломатичні" вислови: „реваншист" — це кожний німець, що хоче права самовизначення, — „мілітарист" — це той, хто порушає боронити Західню Німеччину проти сильної східньо-німецької комуністичної армії, — „шпигун" — це кожний, хто цікавиться тим, що діється у світі, — „диверсійник" — кожний, хто голосно перечить совєтському становищу, а „підривник" — кожний, хто сприяє свободі слова, зборів і особистих рухів.

● **Мішель Колле,** заступник амбасадора Гвінеї в Об'єднаних Націях, який спричинив в Ню Йорку автомобільний випадок, а потім ще кинувся з пястуками на водія пошкодованої таксі та на поліцістів, але зробив з цього „дискримінаційну" комедію проти ЗДА, виїхав назад до Гвінеї. Проте, у зв'язку з цією подією, в Секретаріяті Об'єднаних Націй створено окреме бюро, яке буде займатися всякими подібними непорозуміннями, що в них будуть заплутані азійсько - африканські „дипломати".

● **В Аптоні, Лонг Айленд,** 13-го вересня відкрили найбільший і найсильніший синхротрон, який коштує $32 мільйони. Президент Кеннеді хвалив цей осяг американської науки в листі до голови Комісії Атомової Енергії Глена Т. Сіборга. Синхротрон, — прилад для прискорення електронів шляхом многократного передукування їх крізь високочастотне електричне поле.

● **Ген. Георгій Ґрівас,** колишній кипрсько-грецький герой, колишній революційний провідник кипрських греків проти англійської адміністрації, політично програв в Греції. Він заснував був нову політичну партію Рух національного відродження, якого амбітною метою стати прем'єром Греції, і до тієї партії перейшло відразу 17 парламентарних послів. В минулому тижні всі вони виступили з тієї партії, не погоджуючись з Ґрівасом щодо характеру партії і способів вербування до неї членів.

● **Републиканці перемогли** у виборах до стейтової конституційної конвенції в Мишиґені, здобувши 99 делегатів; а демократи тільки 45. Конвенція збирається 3-го жовтня в Ленсінгу. Ці вибори, твердять републиканці, показують, що вони вертаються до влади в стейті Мишиґен, де більше як 10 років панували демократи.

ТАРЗАН, ч. 4714. Леви в печері!

— Можливо, що нам вдасться втекти, шептав Тарзан, — і не дозволити на одруження Алори...

— Неможливо — гляньте! — відповів Роден. І він кинув каменем в напрямі до далекого кінця печери.

Камінь відбився від залізної крати і нагло з віддалі печери з'явилися два леви з зубами, мов шаблі!